

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Profesionālās izglītības kompetences centri (PIKC) | Jautājumi un atbildes

Kas ir profesionālās vidējās kultūrizglītības tīkla pārplānošana? Kāpēc tā ir nepieciešama?

Profesionālās vidējās kultūrizglītības tīkla pārplānošanas mērķis ir attīstīt izcilību un konkurētspēju kultūrizglītībā, kvalitatīvu izglītības procesu un augstvērtīgu metodisko darbu, nodrošinot mācību procesam atbilstošu infrastruktūru, mācību aprīkojumu un tehnisko bāzi, piemēram, mūzikas instrumentus, darba galdus, multimediju dizaina aprīkojumu u.tml.

Tāpat būtisks profesionālās vidējās kultūrizglītības tīkla pārplānošanas mērķis ir sekmēt reģionālo attīstību, nodrošinot atbalstu mākslas un mūzikas vidusskolām reģionos, kur no astoņiem PIKC ir plānots izveidot sešus.

Nozīmīgs faktors kvalitatīvas profesionālās kultūrizglītības attīstībai ir sakārtota un mācību procesam atbilstoša infrastruktūra un modernizēts mācību aprīkojums. Kultūrizglītības infrastruktūra ir ievērojami uzlabojama. Vairākām skolām, pieaugot audzēkņu skaitam, mācību telpas ir par šauru. Tas kavē skolu attīstības iespējas un ar laiku ietekmēs arī izglītības kvalitāti. Ņemot vērā pašreizējos sociālekonomiskos apstākļus un valsts budžeta iespējas, šobrīd vienīgais infrastruktūras sakārtošanas instruments ir ES fondu finansējums. Šīs profesionālās vidējās kultūrizglītības tīkla pārplānošanas rezultātā ir paredzēts ieguldīt kultūrizglītības PIKC attīstībā 23 miljonus eiro, novirzot tos galvenokārt skolu infrastruktūras uzlabošanai un atjaunošanai.

Saglabājot un stiprinot jau esošās izglītības programmas, ir svarīgi attīstīt jaunas, īpaši, starpnozaru programmas, kam būs un jau šobrīd ir būtiska loma kultūras un radošo industriju darba tirgus pieprasījumā.

Izglītības iestāde	PIKC statusa piešķiršana
Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola	2015.gada 3.novembris
Ventspils Mūzikas vidusskola	2016.gada 1.marts
Jaņa Rozentāla Rīgas mākslas vidusskola + Rīgas Doma kora skola → Nacionālā Mākslu vidusskola	2016.gada 31.decembris
Liepājas Dizaina un mākslas vidusskola + Emiļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskola → Liepājas Mūzikas, dizaina un mākslas vidusskola	2016.gada 31.decembris
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola + Jāņa Ivanova Rēzeknes Mūzikas vidusskola → Rēzeknes Mūzikas, dizaina un mākslas vidusskola	2017.gada 1.septembris
A.Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskola	2017.gada 1.septembris*
Valmieras Mākslas vidusskola	2017.gada 1.septembris*
Daugavpils Mākslas un dizaina vidusskola «Saules skola»	2017.gada 1.septembris*

*Saskaņā ar iesniegto attīstības un investīciju stratēģiju 2014.-2020.gadam.

Kas ir PIKC?

Profesionālās izglītības kompetences centrs jeb PIKC ir profesionālās izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni,

un papildus veic reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas iegūtās profesionālās kompetences novērtēšanas funkcijas.

Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība:
<http://likumi.lv/doc.php?id=255589>

Kāda ir PIKC būtība?

PIKC var pielīdzināt valsts ģimnāziju statusam vispārējā izglītībā. Tas nozīmē, ka PIKC statuss ir arī prestiža jautājums.

Kompetences centra būtība ir profesionālās izglītības izcilības nostiprināšana un turpmāka attīstība. Kultūrizglītības kompetences centri tiek plānoti kā izglītības iestādes, kas papildus kvalitatīvam izglītības procesam, nodrošina metodisko darbību, mācību līdzekļu izveidi, tālākizglītību, veicina audzēkņu un pedagogu līdzdalību nacionālos un starptautiskos pasākumos, kā arī stiprina saikni ar nākamajiem darba devējiem un darba vidi.

PIKC statusu piešķir skolai, kura atbilst noteiktiem kvalitātes un kvantitātes kritērijiem. Kultūras ministrijas (KM) padotības mākslas un mūzikas vidusskolas var iegūt PIKC statusu, neveidojot milzīgas skolas, kas nelabvēlīgi ietekmēs kultūrizglītības procesu, kas vienmēr ir balstījies uz individuālu pieeju un izcilību veidošanu. Tādēļ kultūrizglītībā ir iespējams veidot PIKC, kuros ir mazāks audzēkņu skaits, nekā tas ir noteikts Izglītības un zinātnes ministrijas padotības skolām.

Lai iegūtu PIKC statusu, nepieciešams šāds audzēkņu skaits:

- ne mazāk par 400 audzēkņiem, tai skaitā ne mazāk par 90 audzēkņiem vidusskolā (programmas mākslā vai dizainā);
- ne mazāk par 300 audzēkņiem, tai skaitā ne mazāk par 90 audzēkņiem vidusskolā (programmas mūzikā vai dejā);
- ne mazāk par 500 audzēkņiem, tai skaitā ne mazāk par 190 audzēkņiem vidusskolā (programmas divās vai vairākās nozarēs - mākslā, dizainā, mūzikā vai dejā).

Kāpēc skolas apvienojas?

Pirmkārt, PIKC statuss ir katras skolas brīva izvēle, jo statuss nosaka papildu pienākumus.

Lai iegūtu PIKC statusu, skolām ir jāizpilda kvantitatīvie un kvalitatīvie kritēriji. Viens no kvantitatīviem kritērijiem ir audzēkņu skaits vidusskolā. Kultūrizglītības skolās vidusskolu līmenī ir neliels audzēkņu skaits. Tā kā izcilības izglītības un mazā darba tirgus vajadzību nodrošināšanai nav nepieciešams mehāniski palielināt audzēkņu skaitu mākslas un mūzikas skolās, labākais risinājums, saglabājot izglītības kvalitāti un katras skolas unikālo zīmolu, vienlaikus mazinot administratīvās izmaksas, ir izglītības iestāžu apvienošana vai pārveidošana. Tāpēc skolas izvēlas apvienoties un nodrošināt attīstības iespējas.

Kādi ir PIKC skolu ieguvumi?

Kompetences centra statuss pavērs skolām jaunas attīstības iespējas, veicinās dažādu radošo partnerību veidošanos starpnozaru līmenī, pedagogu tālākizglītību, palīdzēs piesaistīt finansējumu atbilstoši Eiropas Savienības struktūrfondu prasībām.

Galvenie ieguvumi:

- 10% algu fonda pieaugums;
- iespēja piesaistīt kvalificētu mācītbspēku;
- administratīvās kapacitātes celšana;
- infrastruktūras, mācību telpu un mācību aprīkojuma bāzes uzlabošana;
- atbalsts metodiskajam darbam;
- jaunu starpnozares izglītības programmu attīstība;
- sadarbība ar darba tirgus pārstāvjiem un prakses vietas audzēkņiem;
- atsevišķos gadījumos skolas iegūs jaunas telpas, Ventspils arī jaunu koncertzāli. PIKC Rēzeknē cer renovēt dienesta viesnīcu, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola plāno veidot ar Latvijas Mākslas akadēmiju kopīgu prototipēšanas darbnīcu.

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Vai skolas tiek apvienotas brīvprātīgi?

Skolas tiek apvienotas pēc brīvprātības principa. 2012.gadā tika izveidota ekspertu darba grupa, lai rastu labāko risinājumu Nacionālo kompetences centru veidošanai. 2014.gadā, izstrādājot koncepciju par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstību, vēlreiz ar skolām tika diskutēts par profesionālās izglītības kompetences centru izveides priekšlikumiem un nosacījumiem, notika arī tikšanās ar pašvaldībām. Diskusiju laikā skolām bija iespēja izteikt viedokli par PIKC statusa saņemšanu. Tāpat notikušas sarunas ar skolu padomēm, kurās pārstāvēti pedagogi, audzēkņi un to vecāki. Skolas, kuras nevēlējās iesaistīties PIKC, savus atteikumus ir iesniegušas Kultūras ministrijai.

Svarīgs temats diskusijās par PIKC bija par skolu esošajiem zīmoliem. Skolas, kas atteicās no PIKC statusa iegūšanas, kā svarīgāko iemeslu minēja tieši bailes par skolas vārda zaudēšanu.

Tām skolām, kuras apvienosies, ir iespēja saglabāt savu skolas zīmolu, lai nezustu skolas atpazīstamība un starptautiskie sakari. Tas būs iespējams, saglabājot PIKC veidojošās skolas kā atsevišķas struktūrvienības.

Par skolu nosaukumiem un zīmoliem:

Skolu reorganizācijas un jaunu skolu izveides, kā arī PIKC statusa iegūšanas kontekstā ļoti aktuāls ir jautājums par skolas nosaukuma un zīmola saglabāšanu. Rīgas Doma kora skola un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskola ir izlēmušas pēc apvienošanas saglabāt esošos zīmolus. Arī Emiļa Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolas kolektīvs ir izteicis vēlmi saglabāt skolas zīmolu reorganizācijas procesa gaitā.

Kultūras ministrijai jau ir pieredze ar sekmīgu padotības iestāžu pārplānošanu, apvienojot tās zem viena nosaukuma, taču saglabājot katras atsevišķas institūcijas nosaukumu - zīmolu. Proti, muzeju sistēmas reorganizācijā, kad tika izveidota vienota institūcija – Latvijas Nacionālais Mākslas muzejs, zem kura ir apvienoti tādi pazīstami muzeji kā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, „Rīgas Birža”, Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs, Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejs un izstāžu zāle „Arsenāls”. Reorganizācijas rezultātā neviens muzejs nav zaudējis savu identitāti un joprojām ir pazīstams ar savu oriģinālo nosaukumu. Līdzīgu zīmola saglabāšanas gaitu Kultūras ministrija plāno īstenot, apvienojot Rīgas Doma kora skolu un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolu Rīgā un Emiļa Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolu un Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolu Liepājā. Katras apvienotās vidusskolas iekšienē mākslas un mūzikas skola ar savu zīmola nosaukumu turpinās pastāvēt atsevišķi. Arī diplomos un citos dokumentos, kā arī prezentācijas materiālos būs iespēja saglabāt šo zīmola nosaukumu, lai nezustu skolas starptautiskā atpazīstamība.

Kā tiks risināts telpu un mācību līdzekļu jautājums tām skolām, kuras tiek apvienotas un izveidoti PIKC?

2018.gada septembrī uz renovētām telpām pārcelsies Nacionālās Mākslu vidusskolas Jaņa Rozentāla mākslas skola un daļa Rīgas Doma kora skolas. Uz Latvijas simtgadi jaunu skolas ēku saņems Ventpils Mūzikas vidusskola, kura šobrīd darbojas piecās pagaidu telpās. Jaunu prototipēšanas darbnīcu kopā ar Latvijas Mākslas akadēmiju iegūs Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola. Liepājas un Rēzeknes PIKC paredzēts finansējumu izlietot mūzikas un mākslas skolu ēku renovēšanai, tāpat arī Rēzeknes PIKC. Rēzeknes PIKC plāno ieguldīt ievērojamus līdzekļus arī dienesta viesnīcas renovēšanā. Jaunu piebūvi plāno Daugavpils “Saules skola”.

Kas notiks ar pedagogiem un pārējiem skolas darbiniekiem, administrāciju, tehniskajiem darbiniekiem?

Skolu apvienošana neparedz profesionālo un vispārējo mācību priekšmetu pedagogu štatu samazināšanu. Tehnisko darbinieku skaits varētu mainīties minimāli, jo tie mūzikā un mākslā ir diezgan specifiski (mūzikas instrumentu skaņotāji, darbinieki, kas apkalpo specifisku aparātūru u.c.). Iespējama varētu būt slodžu apvienošana. Pārplānošana iespējama apvienoto skolu administrācijā, piemēram, lietvedībā vai grāmatvedībā, lai stiprinātu PIKC kā izcilības un metodiskā centra administratīvo kapacitāti, pieņemot darbā starptautisko/radošo projektu vadītāju, iepirkumu speciālistu, juristu u.tml. Katras skolas darba organizācija ir tās direktora kompetencē.

Vai arī pašvaldību mākslas un mūzikas skolas var pretendēt uz PIKC statusu?

Ņemot vērā divu pašvaldību aktīvo iesaistīšanos kultūrizglītības politikas veidošanā un izteikto vēlmi nostiprināt profesionālo kultūrizglītību savās padotības izglītības iestādēs, KM koncepcijas kontekstā iekļāvusi arī Valmieras Mākslas vidusskolu un Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolu „Saules skola”.

Valmieras un Daugavpils mākslas vidusskolas tradicionāli saņem daļu finansējuma no KM, tas ir veidojies vēsturiski.

Vairākas KM padotības mūzikas un mākslas vidusskolas atteicās pretendēt uz PIKC statusu, pamatojot to ar nevēlēšanos zaudēt izveidoto un atpazīstamo skolas zīmolu vai citiem argumentiem.

Kas notiks ar tām mākslas un mūzikas skolām, kuras nemaina savu statusu un izvēlējās nepretendēt uz PIKC statusu?

Skolas, kuras šobrīd nevēlas apvienoties un veidot PIKC, turpinās pastāvēt esošajā statusā. Tomēr pēc 2017.gada šīm skolām būs iespēja savu lēmumu pārskatīt un pievienoties kādam no jau izveidotajiem PIKC vai apvienojoties veidot jaunu.

INFORMĀCIJAI:

Profesionālās vidējās kultūrizglītības tīkla pārplānošanu īsteno Latvijas Nacionālais kultūras centrs (LNKC) sadarbībā ar Kultūras ministriju.

LNKC Direktores vietniece kultūrizglītības jautājumos Dace Ziemele, 67356284, dace.ziemele@lnkc.gov.lv

LNKC Vecākā referente Baiba Beinaroviča, 67356284, baiba.beinarovica@lnkc.gov.lv